

Quickscan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Zandweer

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Zandeweer

Leeuwarden, augustus 2023

In opdracht van:

Buro Hollema

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Ontwikkeling nieuwbouwwoningen te Zandeweer.
Rapport 23180. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blijf12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	5
	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
	Overige (broed)vogelsoorten	6
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	9
2.5	Amfibieën	9
2.6	Vissen	10
2.7	Ongewervelden	10
2.8	Gebiedsbescherming.....	10
	Stikstofgevoeligheid.....	11
2.9	Houtopstanden	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	13
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	14
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 2 -
	Wnb Houtopstanden	- 2 -
	Natuur Netwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	- 3 -

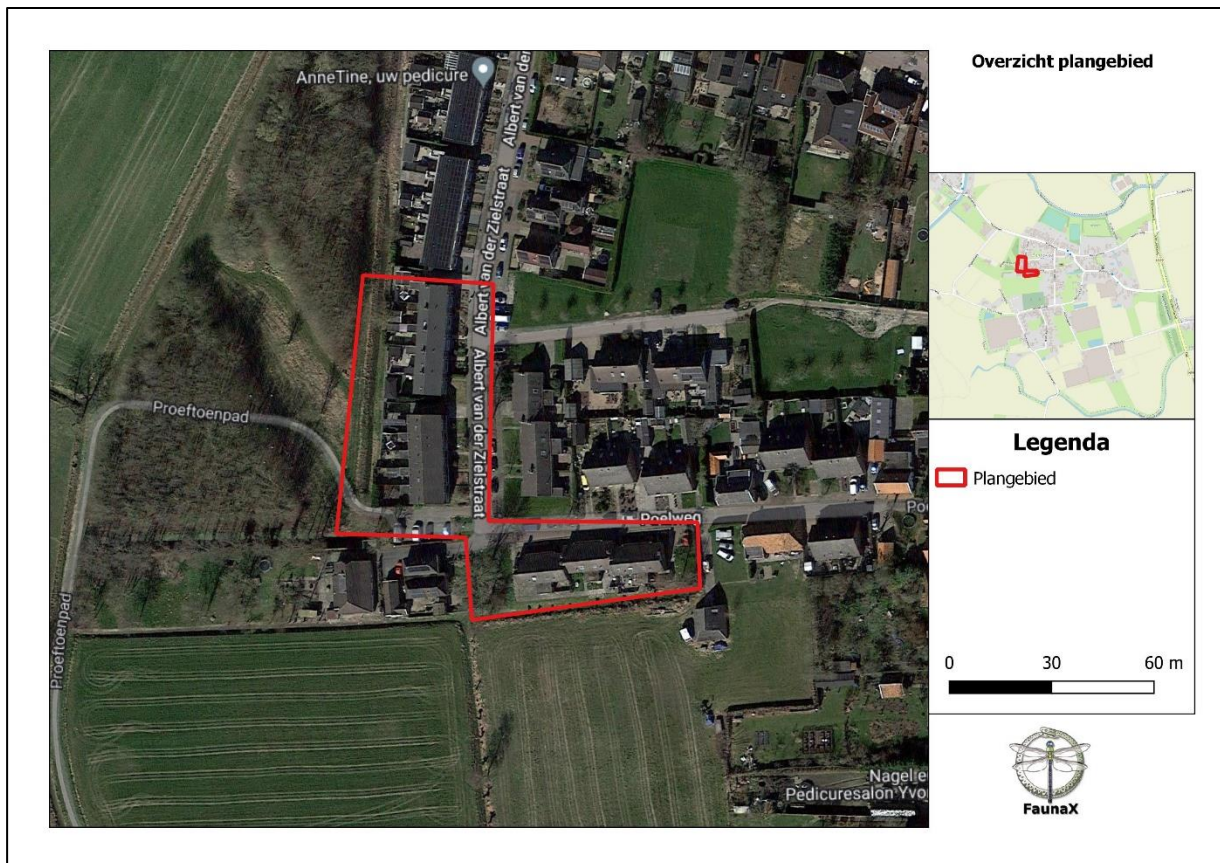
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens nieuwbouwwoningen te realiseren aan de Albert van der Zielstraat en de Poelweg te Zandweer. Ten behoeve van dit planvoornemen worden bomen gekapt en sloten gedempt. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Zandweer.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Buro Hollema heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op donderdag 3 augustus 2023 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (20°C, windkracht 3, vrijwel geheel bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

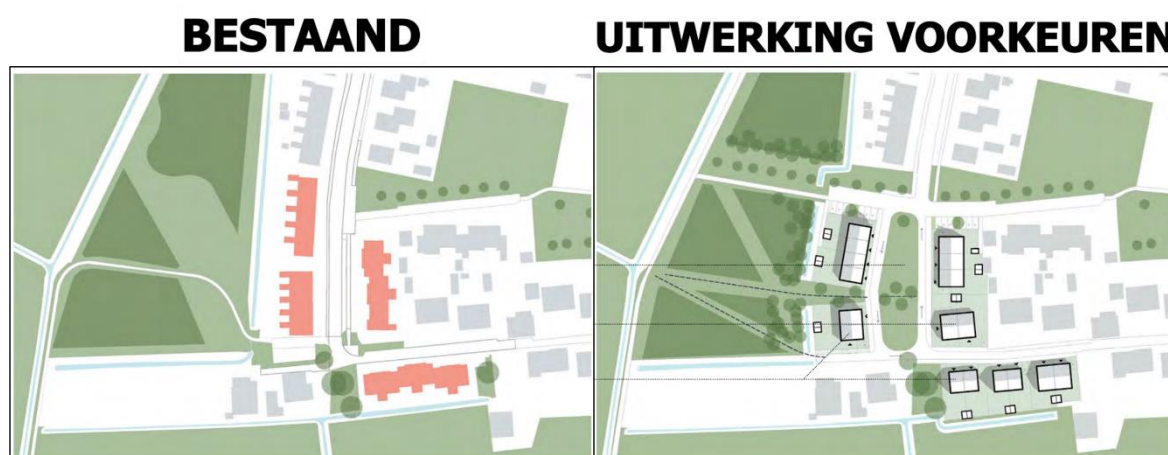
Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Langs de Albert van der Zielstraat en de Poelweg zijn reeds diverse woningen gesloopt. Het plangebied betreft de voormalige locaties van deze woningen, evenals een klein deel van een houtopstand ten westen daarvan op de rand van de bebouwde kom van Zandweer. Deze houtopstand is in beheer van Staatsbosbeheer. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door bebouwing binnen de bebouwde kom van Zandweer, evenals agrarisch gebied, doorspekt met sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van nieuwbouwwoningen en het herinrichten van het gebied, waarbij een bestaande sloot wordt verlegd. De opdrachtgever heeft aangegeven dat binnen dit planvoornemen hooguit een zeer klein deel van de houtopstand zal worden verwijderd. In figuur 1.1 wordt een overzicht gegeven van de huidige situatie ten opzichte van de toekomstvisie. In dit overzicht worden tevens veranderingen weergegeven verdeeld over een groot deel van de houtopstand. Deze werkzaamheden zijn geen onderdeel van het getoetste plangebied. De opdrachtgever heeft aangegeven dat de ontwikkelingen in deze houtopstand onderdeel zijn van een aparte procedure, in samenwerking met Staatsbosbeheer. Het verdient de opmerking dat voorafgaand aan deze ontwikkelingen in de houtopstand buiten het in deze Quicksan behandelde plangebied een nieuwe toetsing aan de vigerende wetgeving benodigd is.

Figuur 1.1. Een impressie van het planvoornemen (bron: Buro Hollema).

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Binnen het plangebied werden tijdens het veldbezoek soorten aangetroffen als harig wilgenroosje, grote brandnetel en gele dovenetel. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 2.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied, met harig wilgenroosje (links) en grote brandnetel (rechts).

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

In Groningen wordt, in tegenstelling tot andere provincies, niet gewerkt met een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarronde bescherming genieten. In plaats hiervan worden lijsten van andere provincies erkent als leidraad en worden de Europese richtlijnen van de Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn als basis gehanteerd. In essentie betekent dit dat alle essentiële nestlocaties een hogere mate van bescherming genieten, ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om vogelsoorten die jaarlijks terugkeren naar een essentiële locatie, waarvoor er in de omgeving geen alternatieven zijn.

Boomnesten

Essentiële vogelnesten bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen die onderdeel zijn van de houtopstand en zich in de omgeving daarvan bevinden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten.

In het zuiden van de houtopstand, buiten het plangebied, werd een enkel spechtengat aangetroffen. Tijdens het veldbezoek alarmeerde een grote bonte specht bij benadering van dit spechtengat. De aanwezigheid van een actief broedgeval van grote bonte specht vlak buiten het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Ten tijde van dit schrijven is grote bonte specht in bijna alle andere provincies, met uitzondering van Limburg en Drenthe aangewezen als zogenaamde 'categorie 5' soort. In korte lijnen houdt dit in dat de nesten van deze soort slechts jaarronde bescherming genieten onder zwaarwegende ecologische redenen, zoals de afwezigheid van alternatieve nestgelegenheid in de nabijheid of indien de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt als gevolg van het planvoornemen.

Hier is in het geval van dit planvoornemen geen sprake van. Het grootste deel van de houtopstand, waaronder het deel waar dit nest zich bevindt, blijft binnen het planvoornemen gespaard. Dit betreft derhalve geen essentiële nestlocatie. Negatieve effecten op een jaarrond beschermd nest van grote bonte specht kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten. Hoewel dit nest geen jaarronde bescherming geniet, is deze wel beschermd zolang er sprake is van een actief broedgeval (zie Overige (broed)vogels).

Figuur 2.2. Een spechtengat binnen het plangebied.

Gebouwbroeders

Naast op boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van essentiële nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Binnen dit planvoornemen worden geen kunstmatige bouwwerken gesloopt. Onder de dakgoot van naastgelegen woningen zijn vogelkasten aangebracht. In deze vogelkasten werden tijdens het veldbezoek actieve broedgevallen van huismussen vastgesteld. Hoewel deze kasten zich op relatief korte afstand van het plangebied betreffen, kan naar ons inzicht worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden gepaard gaan met negatieve effecten hierop. Huismussen zijn naar ons inzicht in mindere mate verstoringsgevoelig, mede doordat huismus sterk geassocieerd is met mensen en menselijke omgevingen. Tijdens het veldbezoek werden de laatste slooptactiviteiten uitgevoerd. Tijdens deze werkzaamheden werden huismussen foeragerend nabij nesten waargenomen en namen deze geregeld plaats in de nestkasten. De verwachting is dan ook dat de voorgenomen werkzaamheden niet gepaard zullen gaan met negatieve effecten op deze jaarrond beschermde nesten.

- Negatieve effecten op essentiële (boom)nesten als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels. Zoals hierboven besproken werd vlak buiten het plangebied een alarmerende grote bonte specht waargenomen nabij een spechtengat. Daarnaast kunnen soorten als houtduif tot broeden komen in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied.

Gezien het feit dat het grootste deel van de houtopstand binnen het planvoornemen gespaard blijft genieten nesten van deze soorten binnen het plangebied in dit geval geen jaarronde bescherming.

Nesten van de bovengenoemde en andere vogelsoorten binnen de invloedssfeer van het planvoornemen genieten echter wel bescherming op het moment dat er sprake is van een broedgeval. Negatieve effecten op broedgevallen binnen en vlak buiten het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten indien de werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het broedseizoen. Dit is grofweg de periode tussen 15 maart en 15 juli, maar kan eerder beginnen of later eindigen afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden. Zo kan grote bonte specht tot broeden komen vanaf begin februari.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvoor het plangebied niet essentieel is als broedgebied, maar waarvan de nesten wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. De bomen in de houtopstand beschikken grotendeels over een relatief dunne stam. Slechts enkele bomen hadden een dikkere stam. Vlak buiten het plangebied werd, zoals eerder besproken, een enkel spechtengat aangetroffen. Dit gat betreft tevens de enige boomholte die werd aangetroffen. Dit betreft een relatief vers spechtengat, dat ogenschijnlijk niet naar boven doorloopt binnen de betreffende boom. Hierdoor is deze niet geschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht tevens op voorhand worden uitgesloten. Binnen het planvoornemen worden geen kunstmatige bouwwerken aangetast. Omliggende bebouwing bevindt zich daarnaast naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van het planvoornemen.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De houtopstand binnen het plangebied is waarschijnlijk onderdeel van één of enkele vliegroutes, evenals een groter foerageergebied van vleermuizen. Binnen het planvoornemen wordt slechts een klein deel van deze houtopstand aangetast. Negatieve effecten op een eventuele essentiële vliegroute en/of foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van de meeste beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Zo werden binnen het plangebied geen dassenburchten, nesten van eekhoorns of voor boommarters geschikte boomholten aangetroffen. Daarnaast worden binnen het planvoornemen geen kunstmatige bouwwerken aangetast en kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen van steenmarters op voorhand worden uitgesloten. Tevens zijn de sloten binnen en vlak buiten het plangebied niet geschikt bevonden als leefgebied voor otters. Uitzondering hierop wordt gevormd door de soorten waterspitsmuis, haas en de kleine marterachtigen bunzing en hermelijn.

Waterspitsmuis

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn diverse recente (<5 jaar) waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (bron: NDFF). Verreweg de meeste hiervan betreffen waarnemingen uit braakballenonderzoek, waarvan de exacte herkomst niet kan worden bepaald. Slechts op een drietal plekken zijn individuen aangetroffen, te Uithuizen, Usquert en nabij Appingedam. Leefgebied van waterspitsmuis bestaat uit open, waterrijke omgevingen met voldoende dekking, veelal bestaande uit ontwikkelde oever- en watervegetatiestructuren, zoals rietkragen. Binnen het plangebied wordt een enkele sloot verlegd en deels gedempt. Deze sloot stond tijdens het veldbezoek grotendeels droog. Op slechts enkele plekken was sprake van een zeer dunne waterlaag van enkele centimeters. Op basis hiervan achten we deze sloot niet geschikt als leefgebied van waterspitsmuis. Negatieve effecten op leefgebied van waterspitsmuis als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Haas

Sinds begin 2022 is de soort haas niet langer vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen binnen de provincie Groningen. Leefgebied van haas bestaat in Nederland voornamelijk uit kleinschalige graslanden en open velden. In ruigtezones verblijft haas in ondiepe uithollingen (legers). De rand van de houtopslag biedt naar ons inzicht geschikt leefgebied voor haas. Binnen het planvoornemen wordt slechts een klein deel van deze houtopstand aangetast. Hierdoor is voor haas naar ons inzicht voldoende sprake van uitwijkmogelijkheden en is er geen sprake van significant negatieve effecten op leefgebied van haas als gevolg van het planvoornemen.

Kleine marterachtigen (hermelijn en bunzing)

Net als haas zijn de soorten hermelijn en bunzing sinds begin 2022 niet langer vrijgesteld van ruimtelijke ingrepen binnen de provincie Groningen. Leefgebied van hermelijnen en bunzingen bestaat uit gebieden met dekkende vegetatiestructuren, zoals bomenrijen, bosranden en ruderaal vegetatie met voldoende voedselaanbod. Met name voor hermelijn is ook de aanwezigheid van water belangrijk. Gezien het feit dat de sloot binnen het plangebied grotendeels niet jaarrond waterhoudend is, is het plangebied niet geschikt bevonden als leefgebied van hermelijn. Daarnaast bevindt het plangebied zich buiten het verspreidingsbeeld van deze soort (bron: NDFF). Echter, de houtopstand beschikt over voldoende dekkende bodemvegetatie voor een soort als bunzing.

Uit de omgeving van het plangebied, waaronder uit de bebouwde kom van Zandweer en Doodstil ten westen daarvan zijn verschillende waarnemingen van bunzingen bekend, waaronder waarnemingen uit 2022 en 2023 (bron: NDFF). De opdrachtgever heeft aangegeven dat de sloot binnen het planvoornemen slechts enkele meters wordt verlegd, waarbij hooguit een zeer dunne strook van de houtopstand wordt verwijderd. Dit betreft hoogstens enkele procenten van het totale geschikte leefgebied van bunzing in de houtopstand. Gezien het feit dat de werkzaamheden slechts betrekking hebben op een zeer klein deel van de houtopstand en de overige delen van deze houtopstand niet worden aangetast kunnen significant negatieve effecten op leefgebied van deze soort naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen tevens andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) waterspitsmuis binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Significant negatieve effecten op (leefgebied van) haas als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van (essentieel) leefgebied van hermelijn binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Significant negatieve effecten op leefgebied van bunzing als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Uit de omgeving van het plangebied zijn slechts waarnemingen van uitgezette reptielensoorten, zoals roodwangschildpad bekend.

- De aanwezigheid van reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. De aanwezigheid van bijna alle beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). De enige uitzondering hierop wordt gevormd door poelkikker, waarvan slechts een enkele waarneming bekend is uit de omgeving van Appingedam, op ruim 10 km afstand van het plangebied (bron: NDFF). De sloot die binnen het planvoornemen wordt aangetast is grotendeels niet jaarrond waterhoudend. Dit, in combinatie met het verspreidingsbeeld van deze soort, maakt dat we de kans op aanwezigheid hiervan binnen het plangebied dusdanig klein achten, dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde amfibieën binnen het plangebied, waaronder poelkikker, kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is grote modderkruiper. Het plangebied bevindt zich echter buiten het verspreidingsgebied van deze soort (bron: NDFF). De aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied kan derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van (leefgebied van) grote modderkruiper binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde vissoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterlichamen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is een enkele vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied. Het plangebied is niet aanwezen als weidevogel-, akkervogel- of ganzenfoerageergebied en is geen onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN) of een Natura2000-gebied (bron: Geoservices provincie Groningen). Daarnaast is het plangebied geen onderdeel van een Natura2000-gebied (AERIUS calculator). De houtopstand, waarvan een klein deel onderdeel is van het in deze Quicksan getoetste plangebied staat echter wel te boek als bos- en natuurgebied buiten het NNN. Het planvoornemen gaat mogelijk gepaard met veranderingen in het deel van de houtopstand dat onderdeel is van het in deze Quicksan getoetste plangebied. Mogelijk zijn er hiervoor vervolgstappen benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Groningen is bevoegd gezag in dezen.

Negatieve effecten op de doelstellingen van overige gebieden als gevolg van het planvoornemen, anders dan die als gevolg van de uitstoot van stikstof kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De houtopstand, waarvan een klein deel onderdeel is van het plangebied staat te boek als bos- en natuurgebied buiten de NNN.
- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype ten opzichte van het plangebied bevindt zich op ca. 7,4 km afstand, in het Natura2000-gebied Waddenzee (bron: AERIUS-calculator). Binnen het planvoornemen worden diverse nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Mogelijk is voor de voortgang van dit project een AERIUS-berekening benodigd. De provincie Groningen is bevoegd gezag in deze.

- Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Groningen is bevoegd gezag in dezen.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen wordt een deel van een houtareaal van ca 80 are gekapt. Deze houtopstand bevindt zich op de rand van de bebouwde kom van Zandweer. De exacte grens van de bebouwde kom is hierbij van belang. Indien de houtopstand buiten de grens van de bebouwde kom valt, kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. De provincie Groningen is bevoegd gezag in deze.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Gebieds-bescherming	Bos- en natuurgebieden buiten het NNN						Informereren bij de provincie Groningen.
Gebieds-bescherming	Stikstofuitstoot	Mogelijk					Informereren bij de provincie Groningen.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informereren bij de provincie Groningen.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Zo kan grote bonte specht al vanaf begin februari tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

De houtopstand, waarvan een deel onderdeel is van het in deze Quicksan getoetste plangebied staat te boek als bos- en natuurgebied buiten het NNN. Het planvoornemen gaat mogelijk gepaard met effecten op dit gebied. Mogelijk zijn derhalve vervolgstappen benodigd voor de voortgang van het project. We adviseren hierover contact op te nemen met het bevoegd gezag, de provincie Groningen.

Stikstofuitstoot

Mogelijk dient voor de voortgang van het project een AERIUS berekening te worden uitgevoerd. We adviseren hierover contact op te nemen met het bevoegd gezag, de provincie Groningen.

Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden bomen gekapt die onderdeel zijn van een houtareaal van meer dan 10 are. Indien dit houtareaal zich buiten de bebouwde kom van Zandweer bevindt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren om contact op te nemen met de provincie Groningen.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli).
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **Bos- en natuurgebieden buiten het NNN:** Informeren bij provincie Groningen.
- **Stikstofuitstoot:** Informeren bij provincie Groningen.
- **Houtopstanden:** Informeren bij provincie Groningen.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Geoservices provincie Groningen

<https://geoservices.provinciegroningen.nl/server/rest/services/LandelijkGebied/EcologieFloraFauna/MapServer>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Groningen

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6952.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Groningen.

Zoogdieren		Amfibieën
Aardmuis	Molmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Ondergrondse woelmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Rosse woelmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Veldmuis	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	Vos	
Huisspitsmuis	Wezel	
Konijn	Woelrat	
Ree		

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing

Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Groningse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover informatie bij de gemeente worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

Natuur Netwerk Nederland/ Ecologische Hoofdstructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.